

Yêu Tôi Với! Tôi Làm Thơ Ân Ái

LS. Ngô Tăng Giao

Pierre de Ronsard là một trong những "nhà thơ lớn" của nước Pháp. Chàng sinh năm 1524 và mất năm 1585. Là thi sĩ nên chàng đương nhiên phải "tán gái" bằng thơ. Mà nghĩ cho cùng thì thi sĩ nào chẳng vậy, "nghề của chàng" mà! Sau đây là một "đoạn thi" (sonnet) của Ronsard "đầy những "lời ong bướm" gửi tới cho người yêu là nàng Hélène:

QUAND VOUS SEREZ BIEN VIEILLE...

*Quand vous serez bien vieille, au soir, à la chandelle,
Assise auprès du feu, dévidant et filant,
Direz, chantant mes vers, en vous émerveillant:
"Ronsard me célébrait du temps que j'étais belle."
Lors vous n'aurez servante oyant telle nouvelle,
Déjà sous le labeur à demi sommeillant,
Qui au bruit de mon nom ne s'aïlle reveillant,
Bénissant votre nom de louange immortelle.
Je serai sous la terre, et fantôme sans os
Par les ombres myrteux je prendrai mon repos:*

*Vous serez au foyer une vieille accroupie,
Regrettant mon amour et votre fier dédain.
Vivez, si m'en croyez, n'attendez à demain:
Cueillez dès aujourd'hui les roses de la vie!*
(Pierre de Ronsard)

Nếu chuyển ngữ sang thơ "lục bát" ta có bài sau:

KHI NÀNG TUỔI HẠC...

*Khi nàng tuổi hạc, chiều tàn
Chong đèn, ngời sười, tháo đan ngậm ngùi
Ngâm thơ ta, giọng bồi hồi:
"Ronsard tán tụng mình thời xuân xanh"
Nữ tì chợp giấc bên màn
Chợt nghe choàng tỉnh, vinh danh hết lời
Tình thơ lai láng tuyệt vời
Tên nàng bất tử, người đời ngợi ca.
Mai kia lòng đất đón ta
Nghỉ yên bóng mát, thân ma chập chờn
Nàng già, bên lửa, tiếc thương
Tình ta thừa trước bể bàng vì ai.
Sống vui chớ đợi ngày mai:
Hái ngay hồng thắm chưa phai vườn đời!
(**Tâm Minh chuyển ngữ**)*

Ronsard ngụ ý đời người ngắn ngủi, không nên bỏ lỡ dịp ái ân, tựa như đóa hoa hồng sớm nở, tối tàn, tuổi về già sẽ sống cô đơn.

Một vài chục năm sau, người yêu thơ lại đọc được ý thơ này trong bài "To the Virgins, to Make Much of Time" của thi sĩ Anh là Robert Herrick (1591-1634). Đoạn đầu như sau:

*Gather ye rose-buds while ye may,
Old Time is still a-flying;
And this same flower that smiles today,
Tomorrow will be dying."*

Tạm dịch là:

*Nụ hồng thắm hái ngay em nhé!
Vì thời gian chợt ghé rồi đi*

*Hoa tươi mơn mớn xuân thì
Mai này héo uá còn gì nữa đâu!
(Tâm Minh chuyển ngữ)*

Khoảng ba trăm năm sau một nhà thơ khác, người Ái Nhĩ Lan, là William Butler Yeats cũng có ý thơ tương tự. Yeats (1865-1939) từng được giải Nobel về Văn Chương vào năm 1923. Bài thơ của Yeats cũng rất "bay bướm":

WHEN YOU ARE OLD

*When you are old and gray and full of sleep,
And nodding by the fire, take down this book,
And slowly read, and dream of the soft look
Your eyes had once, and of their shadows deep;
How many loved your moments of glad grace,
And loved your beauty with love false or true,
But one man loved the pilgrim soul in you,
And loved the sorrows of your changing face;
And bending down beside the glowing bars,
Murmur, a little sadly, how love fled
And paced upon the mountains overhead
And hid his face amid the crowd of stars.
(William Butler Yeats)*

Nếu chuyển ngữ sang thơ "song thất lục bát" ta có bài sau:

KHI NÀNG BÓNG XÉ

*Khi nàng tuổi xế chiều, tóc bạc
Bên lửa ngồi vốc hạc mơ màng,
Sách này lần giở từng trang
Gật gù nhắm đọc những hàng ngày nao
Mơ về cặp mắt nào đắm đắm
Từng soi vào thăm thẳm tâm can;
Bao người yêu sắc đẹp nàng
Vui tươi dáng dấp, kiêu sang nụ cười
Kẻ giả dối, kẻ thời chân thật,
Nhưng một người chất ngất yêu thương
Yêu nàng hồn đạo hành hương,
Khuôn trăng dù đổi, dù vương nét sâu;
Tựa song vắng cúi đầu buồn bã
Người nhủ lòng tình đã bay xa*

*Dạo theo đồi núi bao la
Thần thờ giấu mặt ngân hà đầy sao.*
(Tâm Minh chuyên ngữ)

Cả ba nhà thơ của ba nước khác nhau là Pháp, Anh và Á Nhĩ Lan đều có cùng một ý thơ. Người Pháp nói là "Les grands esprits se rencontrent" (những tư tưởng lớn gặp nhau) nghĩ thật chí lý!

Nhưng có lẽ người ta không "khoái" cái anh chàng Ronsard vì anh chàng này có vẻ "sỗ sàng" quá. Chàng là người Pháp "chính hiệu con nai vàng" vậy chàng phải nhớ rằng tuy người Pháp tâng bốc quý bà là: "Ce que femme veut Dieu le veut" (đàn bà muốn là Trời muốn), tương tự như người Việt ta nói: "Nhất vợ, nhì Trời" nhưng điều tối kỵ là hỏi về tuổi tác và nói về cái già của quý bà. Chao ơi! "lời hay ý đẹp, hoa thơm cỏ lạ, danh ngôn" v.v...về cái khoản này thì vô số kể. Chỉ xin trích dẫn một câu ý nói "rượu càng để lâu càng ngon hết xẩy, đàn bà càng già càng trở nên quạu cọ": "Vin qui vieillit s'améliore / Femme vieille deviant revêche". Đáng ghét nhất là cái hình ảnh "une vieille accroupie" (một bà già trầu già cúp bình thiếc, già sụm bà chề) và "fantôme sans os" (ma không xương) mà Ronsard mang ra hù dọa "đối phương".

Người yêu thơ "khoái" thơ của Yeats hơn. Còn gì tình tứ cho bằng cái ý: "dù nhan sắc em có biến đổi, có sàu muộn, có nếp nhăn, dù tình yêu có vỗ cánh bay xa" anh vẫn cứ yêu em.

Thi sĩ Xuân Diệu của nước ta cũng hỏi thúc người tình, cũng đòi "hút nhụy của mỗi giờ tình tự", cũng đòi "hái hoa", cũng đề cập xa gần đến "cái già" nhưng lời lẽ sao vẫn thanh tao, lịch sự như trong bài thơ "Giục già":

*... "Mau với chứ vội vàng lên với chứ!
Em, em ơi, tình non đã già rồi,
Con chim hồng, trái tim nhỏ của tôi,
Mau với chứ! Thời gian không đứng đợi!"*

*... - Hái một mùa hoa lá thuở măng tơ,
Đốt muôn nén sánh mặt trời chói lợi"*

Còn trong bài thơ "Xin hãy yêu tôi" của thi sĩ Đinh Hùng người đọc có thể trích ra được vô số lời "tỏ tình" bằng cách "van xin tình ái" rất chi là thắm thiết:

... "Xin hãy yêu tôi, những lòng thiếu nữ!"

... "Yêu tôi nhé, tôi vốn người mê đắm!"

Xin hãy yêu tôi, những lòng hoa thắm!"

... "Yêu tôi với! Tôi làm thơ ân ái"

... "Hãy yêu tôi vì tôi biết em xinh,"

... "Hãy yêu tôi vì tôi làm nên mộng,

Hãy yêu tôi vì tôi dệt nên trời"

Đinh Hùng kết luận bằng câu sau đây mà người yêu thơ tin rằng nhà thơ nước Việt ta chắc chắn phải thành công trên con đường tình ái hơn anh chàng Ronsard của nước Pháp:

"Tôi khổ rồi, em có thấy yêu không?"

Đồng ý với chàng Ronsard là hãy *"yêu nhau đi chiều hôm tối rồi"* chứ không thì *"cái già xồng xộc nó thì theo sau"* nhưng cũng nên yêu *"trong vòng trật tự và... lịch sự"* chút xíu chứ!

LS. Ngô Tăng Giao

--